

59 לומר 'מחציתה פבקר', ללמדנו שמחצה משלם הוא מביא, שכן
 60 משמעות 'מחציתה' בה"א היא חצי ממנחה שלימה של עשרון,
 61 שקודם עליו להביא את כולה ואחר כך לחצותה. מתרצת הגמרא:
 62 דין זה נאמר למצוה בלבד, ואם קידש חצי עשרון בלבד בדיעבד הוא
 63 כשר.
 64 דוחה הגמרא תירוץ זה: אמר ליה רב גביהא מבי בתיל לרב אשי,
 65 והא 'חוקה' פתיב בה במנחת חביתין, שנאמר (שם ו טו) 'חוק עולם',
 66 וכל מקום שנאמר בו 'חוקה' כל הדינים האמורים בו מעכבים, ואם כן
 67 אף דין זה יעכב.
 68 אמר ליה רב אשי, לא נצרכא דרשה זו אלא רק להביאה שלם
 69 מביאו ולהקדישה בבת אחת, אך אין צורך לקדשה בכלי אחד.
 70 מקשה הגמרא: ומי אמר רבי יוחנן הכי שחביתין אינם קדושים
 71 לחצאין, והא איתמר, אם הפריש חצי עשרון ונתנו בכלי שרת כדי
 72 לקדשו ודעתו להוסיף עליו ולהשלים את שיעורו לעשרון, רב אמר
 73 אינו קדוש עד שישלים את שיעורו. ורבי יוחנן אמר, חצי עשרון זה
 74 קדוש אפילו לפני שהשלים את שיעורו. ואם איתא שמנחת חביתין
 75 אינה קדושה לחצאין, לילף מ'מחביתין' על כל המנחות שאינן
 76 מתקדשות לחצאין, ואיך אמר רבי יוחנן שחצי עשרון מתקדש בפני
 77 עצמו. וכי תימא רבי יוחנן מילתא ממילתא לא יליף ועל כן אינו
 78 לומד מחביתין לשאר מנחות, והאמר רבי יוחנן, שלמים ששחטין
 79 ב'היכל פשידון, ואין צריך לשחטם דווקא בעזרה, משום ד'בתב
 80 בפרשת שלמים' (שם א ג טו) 'ושחטו פתח אהל מועד', ומכך שתלה
 81 הכתוב את השחיטה בפתח אהל מועד (שהוא כהיכל), משמע שאהל
 82 מועד הוא העיקר, ואם שחיטתם כשירה בעזרה בהכרח שהיא
 83 כשירה גם בהיכל, שכן לא מסתבר שיהא מפל המוד מעיקר. אם כן
 84 כשם שלמד רבי יוחנן היכל מעזרה אף יש לו ללמוד מנחה מחביתין,
 85 ואיך אמר שמנחה קדושה לחצאין. מתרצת הגמרא: אם ב'דעתו
 86 להוסיף על חצי העשרון שאני, וכבר מעתה הוא מתקדש בכלי. ומה
 87 שאמר רבי יוחנן שחביתין אין מתקדשים לחצאין הוא רק כשאין
 88 בדעתו לצרף את שני החצאים. דתניא, נאמר במנחת הנשיאים
 89 (במדבר ז) 'שניהם מלאים סלת', ואין מלאים אלא שלמים (בלומר
 90 שאינו קדוש עד שיהא עשרון שלם), שאין המנחה מתקדשת בכלי
 91 אלא כשיש בה את שיעורה השלם. ואמר רבי יוסי, אימתי אין הכלי
 92 מקדש חצי שיעור, בזמן שאין דעתו להוסיף עליו ולהשלים את
 93 שיעורו באותו הכלי, אבל בזמן ש'דעתו להוסיף עליו ולהשלימו,
 94 ראשון ראשון קדוש – כל מקצת ומקצת שניתן בכלי מתקדש מיד
 95 בשעת נתינתו.
 96 הגמרא מבררת את שיטת רב. שואלת הגמרא: ורב הסובר שחצי
 97 עשרון אינו מתקדש אפילו כשדעתו להוסיף עליו, פ'מחביתין כמאן
 98 סבירא ליה, הלא לכאורה הוא מוכרח לסבור כרבי יוחנן שאינם
 99 מתקדשים לחצאין, שהרי אי ברבי אלעזר שהם מתקדשים לחצאין,
 100 לילף מחביתין על שאר מנחות שגם חצי עשרון מתקדש בהן, וכי
 101 תימא רב מילתא ממילתא לא יליף, ואינו למד מחביתין לשאר
 102 מנחות, והאמר רב, מנחה קדושה בלא ששון (ובלא לבונה), ששון
 103 מצינו בלחם הפנים. בלא לבונה, ששון מצינו במנחת נוסקים. בלא
 104 ששון ובלא לבונה, ששון מצינו במנחת חומא. הרי לנו שלמד רב
 105 מנחה למנחה, ואם כן אף יש ללמוד ממנחת חביתין לשאר מנחות
 106 לענין קידוש לחצאין.
 107 מסיקה הגמרא: אלא על פ'ר'היך רב ברבי יוחנן סבירא ליה, ששום
 108 מנחה אינה קדושה לחצאין, ואף לא מנחת חביתין.
 109 הגמרא שבה לדברי רב אודות קידוש סולת שמן ולבונה, כל אחד
 110 בפני עצמו: גופא, אמר רב, סתם מנחה, שהיא עשרון סולת, יש בה
 111 שמן ונותן עליה לבונה, וכך היא מתקדשת בכלי, ואף על פי כן יש
 112 ללמוד שמנחה יכולה להיות קדושה בכלי אף בלא שנתן בה ששון,
 113 (ואין דינה בעשרון חסר שאינו מתקדש), ששון מצינו בלחם הפנים
 114 הנחשב כמנחה ואין בו שמן, והוא מתקדש. אלא שעם לחם הפנים
 115 ישנה גם לבונה, ועל כן אין ללמוד הימנו אלא שמנחה שיש בה
 116 לבונה מתקדשת בלא שמן.

1 מסיימת הגמרא את קושייתה: ואם איתא שדם אינו מתקדש
 2 לחצאין, לילף – והלא יש ללמוד מ'דם' על מנחת חביתין שאף היא
 3 לא תתקדש לחצאין. וכי תימא שרבי אלעזר מילתא ממילתא לא
 4 נמר – אינו לומד דבר מדבר, והא אמר רבי אלעזר, מנחה שקמצה
 5 בהיכל פשידון, ואפילו שעיקר מקומה הוא בעזרה. ששון מצינו
 6 בסילוק ב'זבין' מהשולחן שבהיכל, שהם כקומץ של לחם הפנים
 7 וסילוקם הוא כקמיצה, ועל כן אף כל קמיצה כשירה שם. וכשם
 8 שמדמה שם רבי אלעזר דבר לדבר, אף יש לו לדמות חביתין לדם.
 9 מתרצת הגמרא: מנחה ממנחה יליף רבי אלעזר, ועל כן הוא מדמה
 10 קמיצה לסילוק בזבין, אבל מנחה מ'דם' לא יליף, ואף שדם אינו
 11 מתקדש לחצאין חביתין מתקדשים לחצאין.
 12 שוב מקשה הגמרא: ומנחה ממנחה מי יליף רבי אלעזר, והתניא,
 13 אם עד שלא פ'רקה למערכת לחם הפנים וסילק את הזבין נפרס
 14 (–נשבר) לחמה, תלחם פסול, ואין מקטיר עליו את הזבין. שכן
 15 מנחה שנחסרה קודם קמיצה נפסלה, ואף הלחם שנפרס קודם סילוק
 16 הזבין הוא כמנחה שנחסרה קודם קמיצה, שכן הסילוק נחשב
 17 כקמיצה. ואם מש'פ'רקה (–לאחר שפירקה) וסילק את הזבין נפרס
 18 לחמה, תלחם פסול לאכילה, ואולם מקטיר עליו את הזבין, כדן
 19 שיירי מנחה שנחסרו בין קמיצה להקטרה, כפי שיבאר להלן. ואמר
 20 רבי אלעזר, מה ששינוי מש'פירקה מקטיר עליו את הזבין, לא
 21 דווקא לאחר ש'פ'רקה מ'ש' וסילק את הזבין, אלא כיון שהגיע
 22 זמנה לפרק לאחר חצות יום השובת אף על פי שעדיין לא פ'רקה
 23 כמי ש'פ'רקה דמיא – הרי זו כמו שכבר נפרקה, ואם נפרס הלחם
 24 לאחר מכן מקטירים את הזבין.
 25 מסיימת הגמרא את קושייתה: ואמאי מקטירים את הזבין לאחר
 26 שנפרס הלחם, הלא מאחר שמדמה רבי אלעזר את לחם הפנים
 27 והזבין למנחה וקומץ, תיהו המערכת שנפרס לחמה קודם
 28 שנפרקה כמנחה ש'פ'רקה קודם קמיצה שנפסלת לגמרי ואין
 29 קומצים אותה אפילו שכבר הגיע זמנה להקמץ. אלא בהכרח סובר
 30 רבי אלעזר שאין למדים מנחה ממנחה, ואיך למד הכשר קמיצה
 31 בהיכל מסילוק בזבין. מתרצת הגמרא: הא לא קשיא, אף שלמדים
 32 מנחה ממנחה, מכל מקום יש לחלק בין מנחת לחם הפנים לבין סתם
 33 מנחה. שכן בסתם מנחה לא פ'רד ברירה (–מבורר) קומץ ידוה עד
 34 שהיא נקמצת בפועל, שהרי אין ידוע עד הקמיצה איזה חלק ממנה
 35 עתיד להקמץ ואינה נחשבת כמו שכבר נקמצה, ועל כן אם נחסרה
 36 שוב אינה ראויה לקמיצה. ואולם הא מנחת לחם הפנים פ'רד ברירה
 37 קומץ ידוה – בזיכי הלבונה שהם קומצה שלה מבוררים קודם
 38 סילוקם, ועל כן כיון שהגיע זמנה לפרק כמאן פ'רקה דמיא – הרי
 39 היא כמו שכבר נפרקה ונקמצה, ואף אם נחסרה לאחר מכן שוב אין
 40 קומצה נפסל מהקטרה.
 41 שוב מקשה הגמרא: אלא מעתה, אפילו שמערכת לחם הפנים
 42 שהגיע זמנה לפרק היא כמו שכבר נקמצה, מכל מקום אם נפרס
 43 לחמה תיהו פשידון ש'פ'רד בין קמיצה להקטרה דאין מקטירין
 44 קומץ עליו, ומדוע מקטירים עליה את הזבין. מתרצת הגמרא: וכי
 45 לא פלוגתא נינהו – וכי לא נחלקו רבי יוחנן ורבי לויס להלן (טו)
 46 בדבר זה, ואם כן יש לומר שרבי אלעזר סבר לה כמאן דאמר
 47 שירים ש'פ'רד בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליו.
 48 הגמרא חוזרת לדון במחלוקת רבי יוחנן ורבי אלעזר: גופא חביתי
 49 בהן גדול, רבי יוחנן אמר אינה קדושה לחצאין, ורבי אלעזר אמר,
 50 מתוך ש'פ'רדה לחצאין קדושה לחצאין. אמר רב אחא, מאי מעמא
 51 דרבי יוחנן, משום דאמר קרא (ויקרא א ג) 'מנחה תמיד מחציתה
 52 בפ'ר'. ומ'מנחה מחציתה' משמע, שהביא מנחה שלימה של עשרון
 53 בכלי אחד, ורק אחר כך חוציחו לשנים.
 54 מקשה הגמרא על שיטת רבי אלעזר: מיתיבי, שינוי במשנה להלן (טו)
 55 חביתי בהן גדול לא היו באות חצאין, אלא מביא עשרון שלם
 56 ואחר כך חוציחו. ותניא, אילו נאמר בחביתין 'מנחה מחצית', הייתי
 57 אומר שמביא חצי עשרון מביאו בשחרית ומקריב אותו, ואחר כך
 58 מביא חצי עשרון אחר מביאו בערבית ומקריב אותו. על כן תלמוד

8 וכן יש ללמוד ששמן ולבונה קדשי - מתקדשים בכלי שרת הא
 9 בלא הא והא בלא הא - שמן לבדו בלא סולת ולבונה וכן לבונה
 10 לבדה בלא סולת ושמן, שמן מתקדש כשהוא לבדו, שכן מציינו פלוג
 11 שמן של מצורע שהוא בא בפני עצמו ומתקדש, ולבונה מתקדשת
 12 כשהיא לבדה, שכן מציינו בלבונה הפאה בפזיזין שהיא מתקדשת
 13 לבדה.
 14 הגמרא מביאה דעה החולקת על רב: ורבי הנינא אמר,

1 ועוד יש ללמוד שמנחה, דהיינו סולת, קדושה גם בלא שנתן עליה
 2 לבונה, שכן מציינו במנחת נסכים שאין בה לבונה והיא מתקדשת.
 3 אלא שמנחת נסכים יש בה שמן, ועל כן אין ללמוד הימנה אלא
 4 שמנחה שיש בה שמן מתקדשת בלא לבונה.
 5 ועוד יש ללמוד יותר מזה, שמנחה קדושה אף בלא שיש בה שמן
 6 ובלא שנתן עליה לבונה כלל וכלל, שכן מציינו במנחת חוטא שאין
 7 בה לא שמן ולא לבונה והיא מתקדשת.

38 שמאל, אחר שכבר אנו יודעים מן הפסוק הקודם שצריך כף שמאל,
 39 יש ללמוד שבשאר כל מקום שנאמר כף הכוונה היא לכף ימין.
 40 שואלת הגמרא: ואימא - ושמא נאמר כאן במצורע את הכלל שאין
 41 מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות, שעל כן כיון שמיעטה התורה
 42 פעמיים שלא ליתן מן השמן על כף ימין, בא הכתוב לרבות שאפילו
 43 כף ימין כשירה. משיבה הגמרא: 'שמאלית' אהרינא - [נוספת] בתיב,
 44 שנאמר גם בקרבנות מצורע עני (שם יד כו) 'זמן השמן יצק הכהן על כף
 45 הכהן השמאלית', ויש לדייק שדווקא כאן הכף היא כף היד
 46 השמאלית, ואין כף אחר שמאלית אלא ימנית דווקא, ומעתה
 47 קמיצת המנחה שנעשית בכף, תעשה בכף יד ימין.
 48 שואלת הגמרא: ואימא - ושמא נאמר אדרבה, בא השמאלית
 49 השלישית ללמד ולומר מה כאן מדובר בכף השמאלית אף בעלמא
 50 נמי - [בשאר מקומות גם כן] כאשר נאמר כף הכוונה לכף השמאלית.
 51 מתרצת הגמרא: ארבעה 'שמאלית' בתיב, תרי - [שתיים] פעני ותרי
 52 - [ושתיים] פעשיר, שתי הפעמים בעשיר ועוד פעם אחת בעני הן
 53 בפסוקים שהובאו לעיל, והפעם הרביעית היא בפסוק שנאמר
 54 במצורע עני (שם יד כו) 'הזה הכהן באצבעו הימנית מן השמן אשר על
 55 כפו השמאלית', ומכל אלו יש ללמוד שדווקא במצורע הכף היא
 56 שמאלית, ואילו בשאר מקומות הכוונה לכף ימין דווקא. שאלו
 57 היתה כוונת התורה ללמד שבכל מקום שנאמר כף הכוונה היא לכף
 58 שמאל, היה די בשלש פעמים שיאמר 'שמאלית', אחת לגוף דין
 59 יציקת שמן של מצורע שהיא בשמאלית, שניה ללמד לכל מקום,
 60 ושלישית בכדי שלא נאמר שהשתיים הראשונות באו למיעוט אחר
 61 מיעוט לרבות כף ימין ללוג שמן של מצורע. ומאחר שכתבה התורה
 62 'שמאלית' פעם נוספת, על כרחך שבאה ללמד שרק כאן יש ליתן
 63 בכף זו, ואילו בשאר מקומות הכוונה לכף ימין.
 64 הגמרא דורשת פסוקים נוספים בקרבנות מצורע: אמר ליה רבי
 65 ירמיה לרבי זירא, כיון שדרשת את כל השמאלית שנכפלו בפרשה,
 66 דרוש גם פסוקים נוספים שנכפלו בה, שיש לשאול אודות 'על בהן
 67 ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית' דבתיב - [שנכתבו] בשמן
 68 דמצורע (עשיר) שנתן עליהם הכהן מלוג השמן, שנאמר במצורע
 69 עשיר (שם יד ט) 'ומיתר השמן אשר על כפו יתן הכהן על תנוף און
 70 המטהר הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית על דם
 71 האשם', ונאמר במצורע עני (שם יד כו) 'ונתן הכהן מן השמן אשר על
 72 כפו על תנוף און המטהר הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו
 73 הימנית על מקום דם האשם', למה ליה,

1 מביא מבייתו סולת ושמן ומלאנה, אין - אכן היא כשירה, וכדברי
 2 רבי יוחנן, ואי לא הביא ומילא את החסר לא כשירה. ופסוק חד בא
 3 ללמד לשירים שחקרו בין קמיצה להקטירה דאף על גב דמקטיר
 4 קומץ עליהן, וכדברי רבי יוחנן, בכל זאת אותן שירים אסורים
 5 לאכילה. ונמצא לפי זה שאין הדרשות סותרות את דברי רבי יוחנן.
 6 מאחר שנתבאר שגם לרבי יוחנן שמקטיר קומץ על שירים שחסרו,
 7 אין השירים נאכלים, מביאה הגמרא מחלוקת מדיכן למדים זאת:
 8 דאיבעיא להו - שנסתפקו בני הישיבה, לדברי רבי יוחנן האומר
 9 ששירים שחקרו בין קמיצה להקטירה שמקטיר קומץ עליהן, אותן
 10 שירים מה הן באכילה, האם הם מותרים באכילה או שאינם
 11 מותרים. אמר זעירי, אמר קרא - נאמר בפסוק (שם) 'הנותרת מן
 12 המנחה לאהרן ולבניו', ויש לדרוש שרק הנותר עצמו, כלומר
 13 השירים מן הקומץ, ניתנים לאכילה לאהרן ובניו, ולא אם חסרו
 14 השירים, שאז הם נחשבים הנותרת מן הנותרת. ורבי ינאי אמר,
 15 המקור שאין השירים מותרים באכילה הוא מדרשה אחרת, שנאמר
 16 'הנותרת מן המנחה', שהכוונה למנחה שהיתה כבר שלימה בעת
 17 ההקטרה ולא ממנחה שנחסרה קודם לכן.
 18 שנינו במשנה (לעיל ו), קמץ בשמאל [וכו'] פסול.
 19 הגמרא מבארת את מקורו של דין זה. מבררת הגמרא: מנא הני מילי
 20 - מדיכן למדנו דין זה, שקמיצה בשמאל פסולה. אומרת הגמרא:
 21 אמר רבי זירא, דאמר קרא - שנאמר בפסוק (ויקרא ט ז) 'ויקרב את
 22 המנחה וימלא כפו מנחה, והיינו שקמצה בכפו, כף זה שקמץ בו,
 23 אינו יודע מהו, אם כף יד ימין או כף יד שמאל, אולם כשהוא אומר
 24 בקרבנות מצורע עשיר (שם יד טו) 'ולקח הכהן מלוג השמן ויצק על
 25 כף הכהן השמאלית', הדגיש הכתוב שיוצק על 'כף הכהן
 26 השמאלית', ללמדנו שדווקא כאן הכף היא הכף שביד השמאלית,
 27 הא - [אבל] בשאר כל מקום שנאמר כף, אינו מדבר אלא בכף יד
 28 ימין, ומעתה כיון שנאמר שקמיצת המנחה נעשית בכף, הכוונה היא
 29 לכף הימנית.
 30 שואלת הגמרא: כיצד אפשר לדרוש ממה שהדגיש הכתוב אצל
 31 מצורע שיוצק על כף הכהן השמאלית, שבשאר כל מקום שנאמר כף
 32 הכוונה לכף ימין, והא מיבעי ליה לגופיה - הלא נצרך הפסוק לגופו,
 33 ללמד שיוצקה זו היא דווקא על כף הכהן השמאלית ולא הימנית,
 34 ועדיין יתכן שבשאר כל מקום שנאמר כף כשר הן כף ימין והן כף
 35 שמאל. משיבה הגמרא: 'שמאלית' אהרינא - [אחרת] בתיב, שנאמר
 36 (שם יד טו) 'וטבל הכהן את אצבעו הימנית מן השמן אשר על כפו
 37 השמאלית', וממה שטרח הכתוב להדגיש גם כאן שמדובר בכף

הגמרא שבה לדברי רבי אליעזר שהובאו לעיל (ע"א): **גופא, אמר רבי** 58
אלעזר, מנחה שקמיצה בהיכל בשרה, אף שדין קמיצתה הוא בעורה 59
כשאר קרבנות, שכן מצונו בסיילוק בויכין – נטילת בויכי הלבונה 60
מהשולחן שבהיכל על מנת להקטירים במזבח החיצון, שעבודה זו 61
נחשבת כקמיצה במנחה, והיתה נעשית בהיכל, ויש ללמוד מכך שאף 62
הקמיצה כשירה שם. 63
הגמרא דנה בדברים: **מתניב רבי ירמיה, שנינו בביריתא, נאמר בפסוק** 64
(ויקרא ב) אודות הבאת המנחה, וְהִבִּיֵאָה אֵל בְּנֵי אֱהֲרָן הַכֹּהֲנִים וְקִמְצוּ 65
מִשֶּׁם מִלֵּא קִמְצוּ, ויש לדרוש מתיבת 'משם', שקומץ הכהן מִמְקוֹם 66
שְׂרָגְלֵי הַזֶּרֶחַ עוֹמְדוֹת, שהרי תיבת 'משם' חוזרת על 'הביאה' האמור 67
בתחילת הפסוק, דהיינו ישראל המביא את המנחה, וקומץ המקום 68
שמביא חזר את המנחה, מעזרת ישראל, ומשמע שבא הכתוב למעט 69
שאין הקמיצה כשירה אלא בעורה ולא באולם ובהיכל. **בְּן בְּתִירָא** 70
אמר, תיבה זו נדרשת לדין אחר, מניין שאם קמץ הכהן ביד שמאל, 71
שִׁיחֹרֵר את מה שקמץ לתוך הכלי ויחזור ויקמץ ביד ימין, ואין 72
אומרים שכבר נפטלה המנחה במה שקמיצה בשמאל, תלמוד לומר 73
'קמץ משם', שקומץ מִמְקוֹם שְׂקָמִין כְּבֵר, והיינו שאם קמץ באופן 74
פסול, יכול לחזור ולקמץ. וקשה שמדברי תנא קמא יש ללמוד שאין 75
קומצים אלא בעורה ולא בהיכל, ושלא כפי שאמר רבי אלעזר. 76
אומרת הגמרא: **איבא דאמר רבי יהושע הוא מותיב לה והוא מפרק לה – יש** 77
שארמר שרבי ירמיה הוא שהקשה מן הביריתא, וכאמור, והוא גם 78
שתייר את התירוץ דלהלן, איבא דאמר – ויש שאמרו זאת בשם 79
רבי יעקב, שאמר ליה רבי יעקב לרבי ירמיה בר תחליפא, אסבא 80
לה, לא נצרכא – לא הוצרך הלימוד 'קמץ משם' לומר שאין לקמץ 81
באולם ובהיכל, אלא לגופו, להכשיר את כל העורה בולא לקמיצה, 82
שלא תאמר שהואיל ועולה קדשים ומנחה קדשי קדשים, יש 83
ללמוד זו מזו בבנין אב ולומר, מה עולה מעונה צפון בשחטתה, 84
שאינה כשירה אלא בחלק העורה שמצפון למזבח, אף מנחה תהא 85
מעונה צפון בקמיצתה, ואין להכשיר קמיצה בשאר העורה, ולכך 86
בא לימוד זה, לומר שגם המקום שרגלי חזר עומדות בו (דהיינו עזרת 87
ישראל) כשר לקמיצה, וכל שכן שאר העורה וההיכל. שואלת 88
הגמרא: כיצד נלמד זו מזו, מה לעולה שכן קריבה פליל, שכל בשרה 89
קרב על המזבח, ולפיכך היא חמורה וטעונה צפון, ואין ללמוד הימנה 90
להצריך צפון במנחה שניה כליל ושייריה נאכלים לכהנים. ונמצא 91
שאין לתרץ שצריך את הפסוק ללמד שקמיצה כשירה בכל העורה. 92
משיבה הגמרא: עדיין אפשר היה ללמוד צפון במנחה **מחטאת,** 93
ששתיהן קדשי קדשים. דוחה הגמרא: אפשר לפרוך **מה לחטאת** 94
שהיא חמורה **שכן מכפרת על חייבי פרייתות,** תאמר במנחה שאינה 95
מכפרת עליהם. משיבה הגמרא: עדיין אפשר היה ללמוד צפון 96
במנחה **מאשם** הבא על חטאים שאינם כרת שהוא קדשי קדשים 97
וטעון צפון בשחטתו. דוחה הגמרא: **מה לאשם שכן הוא מן** 98
הקרבנות שהם מיני דמים, תאמר במנחה שהיא באה מן הצומח ועל 99
כן היא קלה ממנו. 100
אומרת הגמרא: **מבוליהו נמי – גם אם תחפוץ ללמוד מכל הקרבנות** 101
האמורים יחד, שאף שעולה כליל הלא חטאת אינה כליל, וכן אף 102
שחטאת מכפרת על חייבי כריתות הלא אשם אינו מכפר על חייבי 103
כריתות, הצד השווה בהם שהם קדשי קדשים וטעונים צפון, אף אני 104
אביא את המנחה שהיא קדשי קדשים שתטען צפון. אלא שגם זאת 105
יש לדחות, שיש לפרוך מה לכל הקרבנות האמורים שכן הם מיני 106
דמים ולכן הם חמורים וטעונים צפון. מתרצה הגמרא: אלא הלימוד 107
'קמץ משם ממקום שרגלי חזר עומדות' איצטריך להכשיר את כל 108
העורה לקמיצה מטעם אחר, משום שקלקא דעתך אמינא שהואיל 109
וכתיב (שם ב) וְהִבִּיֵאָה אֵת הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מֵאֲלֵה לָהּ וְהִקְרִיבָהּ 110
אֵל הַכֹּהֵן וְהַגִּישָׁה אֵל הַמִּזְבֵּחַ וְכֵן כְּתוּב (שם ב) וְהִבִּיֵאָה אֵל בְּנֵי 111
אֱהֲרָן הַכֹּהֲנִים וְקִמְצוּ מִשֶּׁם מִלֵּא קִמְצוּ וְגו', בא הכתוב להקיש הגשה 112
וקמיצה זו לזו ולומר מה הגשה נעשית בקרבן דרומית מערבית של 113
המזבח, אף קמיצה נמי – גם כן תהא נעשית בקרבן דרומית 114

לא זו קדושה בלא זו ולא זו קדושה בלא זו, שהמנחות הטענות 1
שמן ולבונה אינן מתקדשות בלא שמן או בלא לבונה, וכן אין השמן 2
והלבונה שבמנחות אלו קדושים כל אחד מהם בפני עצמו, שאינם 3
מתקדשים אלא רק בעת שהוא נותן את כולם יחד בכלי אחד. 4
שואלת הגמרא: **ולרבי הנינא, כלי שרת בשיעור עשרון שהיה** 5
במקדש עבור מדידת עשרון סולת למנחה, כמבואר להלן (פג), למה 6
נמשך בשמן המשחה לקדש את העשרון הנמדד בו, (והלא אינו 7
עשוי עשרון זה לקדש כלום אלא למדידת קמח הסולת בלבד, שהרי 8
אי אפשר להכניס בתוכו עם עשרון הסולת גם שמן ולבונה, ולדעת 9
רבי הנינא הקמח אינו קדוש בלא שמן ולבונה), ונמצא שלא היתה 10
תועלת במשיחה זו. משיבה הגמרא: נמשח לקידוש הוסיא 11
שאינו בה שמן ולבונה אלא עשרון סולת בלבד, ועל כן היא מתקדשת 12
בעת נתינתה בכלי זה. 13
שואלת הגמרא: וכלי השרת בשיעור לוג שהיה במקדש עבור מדידת 14
לוג שמן למנחה, כמבואר להלן (פג), **למה נמשך, לרבי חנינא, בשמן** 15
המשחה בכדי לקדש את הלוג הנתון בתוכו, והלא לדעתו אין הלוג 16
קדוש ללא המנחה והלבונה שעמו. משיבה הגמרא: נמשח לקידוש 17
לוג שמן של מצורע שהוא בא בפני עצמו בלא סולת ובלא לבונה, 18
ועל כן הוא מתקדש בעת נתינתו בכלי זה. 19
שמואל סובר כדעת רב שסולת מתקדשת בלא שמן: **ואף שמואל** 20
כבר לה להא דאמר רב, דתנן בזבחים (פג), כלי הלח – כלים 21
למדידת היין והשמן, כגון היין חצי היין וכו', וכן מזרקות שבהם קיבלו 22
את דמי קרבנות הבהמה לזורקם על המזבח, ושאר כלים לקבלת 23
הלח, מקדשין את הלח שהונח בהם, כגון היין ושמן, ומדות היבש – 24
הכלים בהם מדדו את הסולת, והם כלי במדת עשרון וכלי במדת חצי 25
עשרון, מקדשין את היבש – (הסולת) הנמדד בהם. ואין כלי הלח 26
מקדשין את היבש שהונח בהם ולא מדות היבש מקדשין את הלח 27
שהונח בהם, שאינם מתקדשים בכלים שאינם שלהם. ואמר שמואל, 28
לא שנו במשנה שאין כלי הלח מקדשים את היבש, אלא במדות 29
הלח – הכלים ששימשו למדידת הלח. לפי שאינן מקדשות אלא 30
דרך מדידה, ואין נמדד בהן אלא הלח, אבל מוקדשות (של דם), אף 31
שהם כלי לח בכל זאת הם מקדשות את היבש, לפי שאינם כלי מדה 32
והם מקדשים גם שלא דרך מדידה, שנתאמר אודות קרבנות הנשיאים 33
(במדבר י) וְקִרְבְּנוֹ קָעֶרֶת בְּסֵף אֶתָּה וְגו' מִזְרֵק אֶחָד בְּסֵף וְגו' שְׁנֵיהֶם 34
מִלֵּאִים סֹלֶת בְּלוּלָה בַשֶּׂמֶן לְמִנְחָה, הרי שהסולת שהיא דבר יבש, 35
הנוחה ונתקדשה במזרק המיועד לקבלת דם. וממה שאמר שמואל 36
שמזרקות מקדשות את היבש, מוכח שדעתו היא שמנחה קדושה 37
בלא שמן ובלא לבונה, וכדברי רב. 38
הגמרא מבררת את דברי שמואל: **אמר ליה רב אחא מדפתי** 39
לרבינא, וכי מה היא מנחת הנשיאים, והלא מנחה לחה היא, שהרי 40
היא בלולה בשמן, וכאמור בפסוק 'שניהם מלאים סולת בלולה 41
בשמן', ואין ללמוד הימנו שמזרק מקדש סולת יבשה בלא שמן. אמר 42
ליה רבינא, לא נצרכא – לא הוצרכו דברי שמואל אלא ליבש שבה, 43
כלומר לחלקים היבשים שבמנחה שלא נתרעבו יפה בשמן, שאף על 44
פי שהסולת בלולה בשמן אי אפשר שלא יהיו בה חלקים קטנים 45
שנתרו יבשים ואף על פי כן הם מתקדשים במזרק, וכיון שיבש זה 46
מתקדש במזרק אף שאינו מיועד אלא לדבר לח, מסתבר לומר 47
שמתקדשת בו גם סולת יבשה ללא שמן. 48
(דהיינו לבונה ואי סלקא דעתך קסבר שמואל אין מנחה קדושה 49
עד שהיה כולו יבש שבה היכי משכחת לה והלא כולו לחים הן 50
מפני השמן אלא שמע מינה קסבר שמואל האי בלא האי). תירוך 51
נוסף: ואיבעית אימא, מנחה אפילו שהיא בלולה בשמן, לגבי דם, 52
ביבש דמיא – (נחשבת), שכן הדם צלול ואילו הסולת הבלולה בשמן 53
עבה כעיסה, וכיון שהיא מתקדשת במזרק אף שאינו מיועד לדבר 54
יבש כמותה אלא לדבר לח כדם, מסתבר לשמואל לומר שהיא 55
מתקדשת בו גם כשהיא יבשה לגמרי ללא שמן כלל, ומה שאמרה 56
המשנה שלכי הלח אינם מקדשים יבש, כוונתה למידות הלח בלבד. 57

מנחות דף י עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שבת קודש) קכז

32 בר יצחק נמי [גם כן קשה, שאמר (שם) דְּבָעֵי [–שצריך] במנחה
 33 קידוש קומין לרבי שמעון, ומכל מקום כשנעשה הקידוש בשמאל,
 34 אכשורי מכשר [–הרי הוא מכשירו], קשה, גזירה שוה יד יד' דאמר
 35 רבא לעיל (ע"א), למה לי, אי [–אם] באה ללמד לקמיצה גופה
 36 [–עצמה] אליבא [–בשיתות] דרבי שמעון שתהא נעשית בימין, הלא
 37 מדבריו דרבי יהודה פריה [–בנו] דרבי תינא נפקא [–יש ללמוד
 38 זאת], דאמר רבי יהודה פריה דרבי תינא, מאי מעמא – מהו טעמו
 39 דרבי שמעון שאמר (להלן כו.) שמנחה שלא נתקדשה בכלי שרת
 40 כשירה, דאמר קרא – נאמר בפסוק (ויקרא י) אודות מנחה 'קדש
 41 קדשים היא כחטאת וכאשם', ומה שהוקשה גם לחטאת וגם לאשם,
 42 זהו בכדי ללמד שאפשר לנהוג בה הן כחטאת והן כאשם, שאם פא
 43 לעובדה פיה, היינו שבא להעלות בידו את הקומץ להקטרה בלא
 44 שיקדשנו בכלי שרת, עובדה פיימין – מעלה את הקומץ כשהוא
 45 בימינו, פקרבן חטאת שהוא נותן מדמו על המזבח באצבעו הימנית,
 46 ואילו אם פא לעובדה בפלי, היינו שרוצה להעלותו להקטרה
 47 כשהוא בכלי שרת, עובדה גם בשמאל, ואינו צריך להקפיד לקדשו
 48 בכלי שרת על ידי שיתנו בימינו, פקרבן אשם שזריקת דמו על המזבח
 49 יכולה להיעשות גם בשמאל. הרי שדין ימין בקמיצת מנחה נלמד
 50 ממה שהוקשה לחטאת, ואין צריך ללמוד מהגזירה שוה יד יד',
 51 וקשה לדעת רבי שמעון מדוע נצרכת גזירה שוה זו.
 52 ומשיבה הגמרא: לא נצרכא – אכן לא הוצרכה גזירה שוה זו לקומץ
 53 בשאר מנחות, אלא לקומץ דמנחת חוטא, ללמד שאף קמיצתו
 54 צריכה להיעשות ביד ימין דווקא. ומה שיש צורך לחדש זאת דווקא
 55 בו, משום שסלקא דעתך דאמינא – היה עולה על דעתך לומר,
 56 שהואיל ואמר רבי שמעון שלכך אין מנחת חוטא טעונה שמן
 57 ולבונה, משום שלא יהא קרבנו של החוטא מהודר, ועל כן אפשר
 58 דבי קמיין לה נמי – שגם אם יקמוץ את המנחה בשמאל תתכשר,
 59 קמשמע לן – מלמדת הגזירה שוה יד יד' שגם במנחת חוטא יש
 60 לקמוץ בימין דווקא.
 61 שנינו במשנה (לעיל ג), קמין ועלה פידו גם צרור [–גוש עפר] או נרנר
 62 מלח שנכנסו לתוך המנחה,

1 שואלת הגמרא: ויהי וריקה דלא כתב פיה – שלא נאמר בה אלא
 2 'כהונה', שנאמר (ויקרא א ה) ויהקריבו בני אהרן הפהנים את הדם וירקו
 3 את הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד, ותנן – ושנינו
 4 במשנה שאם ורק את הדם ביד שמאל, פסול הקרבן, ולא פליגי
 5 [–חולק] רבי שמעון על כך, ומוכח שדי ב'כהונה' לבדה לפסול
 6 עבודה שנעשתה בשמאל, ושלא כאמור לעיל שלרבי שמעון רק
 7 עבודה שנאמר בה 'אצבע' דינה להיעשות בימין דווקא.
 8 משיבה הגמרא: אמר אבוי, אף שלא נחלק רבי שמעון במשנה
 9 עצמה, מכל מקום פליגי [–נחלק] פבריייתא, דתניא בברייתא, אם
 10 קבל הכהן את הדם ביד שמאל, פסול הקרבן, לפי שלא נתקבל דמו
 11 כדון, ורבי שמעון מכשירי, וכן אם ורק הכהן את דמו ביד שמאל,
 12 פסול הקרבן, לפי שלא נורק הדם כדון, ורבי שמעון מכשירי. והטעם
 13 שרבי שמעון מכשיר שמאל בעבודות אלו, הוא משום שלא נאמר
 14 בהן 'אצבע' אלא 'כהונה' בלבד.
 15 הגמרא שבה לדון במה שנתבאר לעיל (ע"א) שלדעת חכמים גם
 16 עבודה שנאמר בה 'כהונה' בלבד, צריכה להיעשות ביד ימין דווקא,
 17 ושואלת מזה על דברי רבא בסוגיא הקודמת אודות הדרשות בפסוקי
 18 קרבן מצורע. מקשה הגמרא: ואלא הא [–דבר זה] דאמר רבא לעיל
 19 (ע"א) שמה שנאמר במצורע עשיר 'על בודן ידו הימנית' בא לגזירה
 20 שוה, נאמר כאן 'יד' ונאמר בקמיצה יד, שנאמר (ויקרא טו) ויקרב את
 21 המנחה וימלא כפו ממנה, והיינו שקמץ ממנה בידו, והרי זה בא
 22 ללמד לקמיצה שתהא בימין, וקשה, למה לי לימוד זה, הלא כיון
 23 שנאמר בקמיצה 'כהונה', אם כן מ'כהונה' נפקא [–אפשר ללמוד]
 24 שעל הקמיצה להיעשות בימין דווקא.
 25 מתרצת הגמרא: שני לימודים אלו, 'כהונה' האמורה בגוף הפרשה
 26 וכן הגזירה שוה יד יד' ממצורע עשיר, שניהם נצרכים, חד לקומץ,
 27 ללמד שקמיצתו בימין, וחד לקידוש קומין, ללמד שכשמיניחו בכלי
 28 לקדשו, מיניחו כשהוא בימינו.
 29 הגמרא מבררת מה דורש רבי שמעון מגזירה שוה זו. שואלת הגמרא:
 30 לרבי שמעון, שאמר רבי ינאי להלן (כו.) בדעתו דלא פיעי [–אינו
 31 מצריך] קידוש קומין במנחה כלל, ולמאן דאמר – ולדעת רב נחמן

המשך ביאור למס' מנחות ליום חמישי עמ' ב

9 ומעתה יש לומר שלא יהא מפל חמור מן העיקר, ואם שחיתתם
 10 כשירה בעזרה כל שכן שהיא כשירה בהיכל.
 11 הגמרא דנה בדברים: מיתבי, שנינו בברייתא, רבי יהודה בן בתירא
 12 אומר, מנין שאם הקיפו עובדי כוכבים את העזרה להלחם ואין
 13 הכהנים יכולים לאכול בה משום שהם יורים לתוכה חיצים ואבני
 14 בליסטראות, שהכהנים נכנסין להיכל ואוכלין שם פקדשי קדשים
 15 ושרי מנחות אף שדינם להאכל בעזרה, ואינם נפסלים בכך משום
 16 'וצא' כיון שיצאו מהעזרה להיכל, תלמוד לומר (במדבר יח ט-ט)

1 מערבית של המזבח, ולא בכל העזרה, קא משמע לן יקמץ משם/
 2 ממוקם שרגלי חזר עומדות, שנעשית בכל מקום בעזרה, וחידש רבי
 3 אליעזר שאף בהיכל כשירה.
 4 הגמרא שבה לדברי רבי יוחנן שהובאו לעיל (ע"א): גופא, אמר רבי
 5 יוחנן, שלמים ששחטין בהיכל כשרין, שנאמר (ויקרא א ב) וישחטו פתח
 6 אהל מועד' וההיכל שבמקדש הוא כאהל מועד שבמשכן, וכיון
 7 שתלתה התורה את הכשר העזרה לשחיתת השלמים בכך
 8 שהשחיטה נעשית בפתח ההיכל, הרי שהעזרה מפילה להיכל,

המשך ביאור למס' מנחות ליום שבת קודש עמ' א

10 בכדי להצריך שתיעשה בימין, אבל 'כהונה' פיעי [–צריכה] 'אצבע',
 11 שבעבודה שנאמר רק 'כהונה' בלא 'אצבע', כגון קבלה, אין לנו מקור
 12 להצריך בה ימין דווקא.
 13 שואלת הגמרא: אלא מה שאמרה תורה 'בהן' בקבלה, למה לי,
 14 כלומר, מה למדים ממנו, שהרי לרבי שמעון אין ללמוד מ'כהונה'
 15 האמור בעבודות להצריך ימין, שהכל תלוי אך ורק אם נאמר בהן
 16 'אצבע'. מתרצת הגמרא: בא הכתוב לומר שיהיה הכהן פכהונו –
 17 לברש בבגדי כהונה.

1 תרתי פיעי [–מצריך את שתייהן], גם 'אצבע' וגם 'כהונה', כדי ללמד
 2 על עבודה שתהא נעשית בימין דווקא, וכיון שבקבלה לא נאמר אלא
 3 'כהונה' על כן הוא מכשיר בשמאל.
 4 שואלת הגמרא: ומי פיעי רבי שמעון תרתי בכדי לפסול עבודת
 5 שמאל, והתניא, רבי שמעון אומר, כל מקום [–עבודה] שנאמרה
 6 בו יד, שנעשית ביד ולא בכלי, אינה אלא יד ימין, וכן כל מקום
 7 שנאמרה בו 'אצבע' אינה אלא אצבע ימין, ומוכח שדי באצבע'
 8 בלבד. משיבה הגמרא: לדעת רבי שמעון 'אצבע' לא פיעי [–אינה
 9 צריכה] 'כהונה', שדי בכך שנאמר בה שהעבודה נעשית באצבע,